

Telegrafu

Nr. 19

Red. «Transilvania»

(Sch.)

Sibiu

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

== Prețul inserțiunilor, după invocală ==

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegrafu Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Lipsa de preoți

Într'un articol precedent (din Nr. 56 a. trecut) am arătat, că reducerea parohiilor, cerută de unii preoți în scopul de a se acoperi în parte lipsa mare de preoți, nu este nici folositoare, nici de recomandat, având în vedere rostul și chemarea păstorilor sulatești pentru viața dela sate.

Despre lipsa mare a preoților, care s'a accentuat adeseori în timpul din urmă, s'a putut converge ori cine cetind în organul nostru multe concurse repetite, fără a se găsi concurenți, astfel că cei în drept s'au văzut nevoiați a lua măsuri excepționale față de preoți, și adevărat: nu se mai permite acestora să ocupe alte funcțiuni, decât cu prealabila încuviințare a autorității bisericesti, — o măsură, care reduce oarecum libertatea individuală și personală a preotului.

Cercetând realitatea, vom constata ușor, că pe lângă motivele de ordin material sânt numeroase alte cauze, îndreptățite, care au îndemnat preoții să-și schimbe cariera. A-i sili pe toți să rămână la cariera apucată, este nedreptate, — dar este și pagubă pentru biserică și stat.

În trecutul nostru ardelenesc, două cariere erau mai libere: cea de preot și cea de avocat; deci nu e mirare, că la preoțime au intrat multe elemente, care n'au simțit adevărată chemare pentru profesiunea această, dar, împrejurările și sentimentul național i-a forțat să se dedice

acesteia, pregătindu-se în același timp și pentru alte cariere, așteptând ocazia să o poată schimbă. Ocazia s'a prezentat cu largirea țării noastre, când lipsa de oameni pregătiți s'asimțit în toate ramurile și când interese mari de stat i-au chemat la altă muncă. Așa ni s'a dat să vedem medici, — a căror lipsă poate e mai mult simțită decât a preoților, — chemați a ocupa funcții de prefecți, advocați directori la căile ferate, directori sau alți slujbași de bancă ocupând funcții de consilieri agricoli, secretari comunali avansați în slujbe din minister și altele, am văzut cum unii dintre preoți părăsind centrul de conducere bisericescă, de brăcând reverența au ocupat slujbe rentabile, sub cuvânt că pot aduce mai mari servicii neamului.

Toate aceste treceri dela o carieră la altă, care au fost călăuzite mai mult de dragostea de muncă pe teren mai larg, mai vast, nu numai de dorul de căpătuială, nu se pot condamna la alți profesioniști, dar tot din acest motiv nu se poate pune stavilă nici dorului de muncă al preotului. Cu atât mai dureroase sânt cazurile, — și acestea sânt poate cele mai multe, — când numai interesele materiale au forțat pe unul sau altul să-și părăsească locul în care a muncit.

Pentru a pune stavilă lipsei tot mai simțite de preoți, trebuie înlăturat motivul care a admenit pe mulți, să-și aleagă altă carieră.

Prin opreliști sau pedeci nu se va menține preoțimea dela sate, ci prin asi-

gurarea condițiilor de viață se va atrage preoțimea, ca și alți funcționari la munca cu care s'au însărcinat. Până când însă un părinte dela sate va trebui să jertfească, pentru un singur copil dela școala din oraș, salariul său anual întregit, va fi greu a-l împretini cu gândul să-și încheie zilele în cariera ce și-a ales.

Ameliorările de trai, care s'au făcut de fapt până acum sânt încă departe de a acoperi trebuințele sale. Năzuințele, pentru schimbarea situației, trebuie continuate în toate direcțiile.

Am cetit concurse repetite, dar nu am observat să se fi promis îmbunătățiri de salar viitorului preot. În punctul acesta aflu de corectă propunerea conferinței preoțesti din Făgăraș, ca pe viitor numai în acele comune să se deschidă concurs, unde se pune în vedere pentru preot cel puțin locuință, lemne de foc, grădină; iar unde nu se face aceasta, să se afliceze o parohie la alta, sau să se creeze tipul «preot învățător». Acest nou tip s'ar recruta din elementele cele mai bune, din învățători harnici și cu o practică îndelungată de cel puțin 5—10 ani, și recunoscuți de preoțimea din jurul lor ca deștoinici pentru a fi preoți.

Pe lângă îmbunătățirile materiale, trebuie căutate mijloacele pentru întărirea poziției preotului în afacerile obștești comunale. În organizarea nouă administrativă să se asigure preotului și învățătorului locul potrivit, care, în parte, l-a avut și sub legile ungurești. La ultimele alegeri am văzut în unele locuri, cum spiritul

FOIȘOARA

Ce a făcut Franța pentru noi?

— Pierderile franceze. — Olișeri și material pentru România. — Tratatul din București. — Chestia transilvană. — Bucovina, Basarabia, Dobrogea și Bănatul. — Renunțări. — Greutăți. — Două date: 1914 și 1919.

Plenipotențiarul Franței la conferința păcii, *André Tardieu*, ilustrul fiu al Franței, a scris despre Franța și România următorul articol, pe care îl dăm după ziarul *Dimineața*:

Un zvon ce mi-a fost greu să-l cred adevărat, mi-a venit din București. O parte a opiniei române reproșează, mi se spune, Franței, de a fi susținut rău, la Conferința din Paris, drepturile și interesele României. Știu din experiență că publicul, în toate țările, nu cunoaște bine istoria păcii și, prin faptul acesta, legendele au toată latitudinea. Aceasta însă, dacă a găsit într'adevăr crezare, depășește totuș măsura.

Franța a dat României, în timpul războiului, dovezi de afecțiune, asupra cărora nu voi reveni. În ofițeri și material, țara noastră, încercată de atâția ani de luptă, — cu cei 1.400.000 de uciși, cu cei 800.000 de mutilați, cu cei 3.000.000 de răniți ai ei, cu provinciile sale cele mai industriale în mâinile inamicului, — a trimis în România 300.000 de puști, 10.000 de mitraliere și de puști mitraliere, 250 milioane de cartușe, 50.000 de obuze de gaz, tunuri și automobile în valoare de peste o jumătate de miliard. Din Franța au pornit, în Octomvrie 1918 ordinele către generalul Franchet d'Esperey și generalul Berthelot cari, grație remarcabilei repeziciuni a executării, au pus România în măsură de a reintra în război. Această politică de război de deplină solidaritate să fi fost urmată de o politică de pace inversă? La această întrebare voi răspunde, nu prin fraze, ci prin fapte.

Prima problemă: A păstra României beneficiul tratatului din 1916. Toți legiștii aliați erau de părere că, în drept, tratatul din București desființase obligațiunile tratatului din 1916. Împotriva acestei teze de drept, strict, — care

se întâlnea cu refuzul Statelor Unite de a recunoaște or ce tratate încheiate înainte de intrarea lor în război, — Franța era aceea care a susținut, prin glasul meu, teza dreptății. Nimeni n'a mai remis în chestiune tratatul din 1916. În fapt, de dânsul s'a inspirat Conferința, fără a se referi în mod explicit la el, în toate soluțiunile particulare.

Chestia *Transilvaniei* s'a pus înaintea tuturor celorlalte. Ea a dat loc la o lungă și a-nevoioasă dezbateră. Din motive etnografice, două din puterile aliate voiau să retragă spre est frontiera occidentală a Transilvaniei, ceea ce ar fi lipsit-o pe aceasta de calea ferată nord-sud, indispensabilă pentru existența ei economică, ca și pentru siguranța ei.

Franța e aceea care, ajutată de Italia, a izbutit să facă să se includă această linie în teritoriul român și să se adopteze frontiera din tratat. Altă chestie: *Bucovina*. Unele din marile puteri contestau dreptul României. Franța a realizat unanimitatea în comisiunea specială și la 23 Mai 1919, Consiliul miniștrilor de externe a adoptat traseul propus de această comisiune.

obștei este contrar lumii cărturarilor, dar am văzut și înstrăinarea unor ogane administrative față de preot și biserică, și cum au exclus pe acești slujbași dela orice conducere și de mulțori i-au șicanat. Am ajuns, de în chestiile interne morale, la extradarea certificatelor de moralitate, la concesionarea întrunirilor publice, petreceri, șezători etc. nu se cere opinia preotului, — restrâns astfel la activitate între marginile zidurilor bisericii, — pe când răspunderea pentru mersul afacerilor comune în primul rând se resfrânge asupra conducătorilor firești, a preoților și învățătorilor.

Reducându-i-se astfel importanța la sat, preoțimea desgustată a început a părăsi satele, căutând slujbe împreunate cu răspundere numai pentru faptele proprii.

Menținându-se importanța ce a avut și în trecut în viața satelor noastre, și asigurându-i-se condițiile de trai cinstit, preoțimea nu-și va părăsi cariera, și lipsa de preoți, care pune pe gânduri pe toți cei ce-și dau seama de urmări, nu se va mai resimți.

Pr. P. Cațavei.

Căsătoria Principesei Elisabeta

In vederea căsătoriei principesei Elisabeta cu prințul Gheorghe al Greciei, se va da o seră de serbări, ce vor începe Joi în 24 Februar la Ateneu printr'un concert de gală.

A doua zi, Vineri la 3 d. a., se vor primi darurile la Palat. Sâmbătă, la 11 dim. se va oficia la Palat de către dl. Mișu Antonescu, ministrul justiției, căsătoria civilă, ear seara se va da o reprezentație la teatrul național.

Căsătoria religioasă se va celebra Duminecă în 27 Febr. a. c. la ora 11 dim., la Mitropolie. Slujba se va face de toți Mitropoliții României-Mari.

La această solemnitate nu vor asista de cât 150 de persoane, care vor primi invitațiuni speciale. Seara se va da un prânz de gală. A doua zi, Luni, prinții vor pleca la Costanța și de acolo în Grecia, unde vor rămâne vre-o câteva săptămâni. Nuni vor fi prințul Nicolae, fratele regelui Greciei și soția sa.

Refacere și consolidare

— Apel —

In adunarea cetățenilor orașului și județului Sibiu, dela 16 Ian. 1921, s'a desbătut asupra mijloacelor potrivite ca să se concenteze toate valorile noastre pentru a conlucra la accelerarea operei de refacere și consolidare a regatului român.

In șase rânduri, în cursul Conferinței, atribuirea *Basarabiei* către România a fost energic contestată, în special de Statele Unite. Franța a apărut în mod ireductibil revendicarea română. In Iulie 1919, prezidând, în lipsa domnilor Clemenceau și Pichon, Consiliul suprem al aliaților, am combătut obiecțiunile viguroase ale unuia dintre reprezentanții americani la teza română, și am menținut, de acord cu domnul Brătianu, că plebiscitul era inutil. Franța a sfârșit prin a face să prevaleze punctul ei de vedere. Delegații români i-au mulțumit.

In patru rânduri, într'o altă problemă, aceea a *Dobrogei*, Franța aproape singură de părerea ei, a luptat contra propunerii de a cere României retrocedarea Dobrogei către Bulgaria. Cum se invoca interesul echilibrului balcanic, am răspuns: «Când belgienii au cerut rectificări de frontieră din partea Olandei, propunând să acoarde Olandei o compensație pe contul Germaniei, consiliul celor zece a găsit că ajunge ca o putere neutră să fie parte la chestia în discuție, ca Conferința să nu mai aibă dreptul de a interveni. Ne vom aroga acum atare drept,

In legătură cu moțiunea votată atunci, primim astăzi spre publicare următorul apel:

Domnule, — Goana nebună de a se îmbogăți repede, cu orice preț și pe orice cale; pândă vicleană după os de ros, după protecții, posturi și favoruri; destrăbălarea moralității publice; lenea păcătoasă; suspiciunea neîntreuptă și bărfeala clandestină încontra factorilor vieții publice; indiferentismul fatal pentru binele obștesc; râvna oarbă după putere și mărire; desconsiderarea selecționării valorilor de muncă cinstită; deslănțuirea patimilor, certurilor și desbinărilor între partidele politice; amestecul în politica militantă fără multă pricepere și fără credeu statornic politic; trecerea dintr'un partid în altul fără bătaie de cap și fără nici o sfială; vânarea după adăpost în sânul partidului care făgăduiește mai multe favoruri particulare, și alte multe rele ce ne-au copleșit, sânt nu numai simptome de o extremă gravitate, ci semne nefidoelnice și sinistre ale unei boale sociale care, primejduind viața publică și privată a cetățenilor, ba amenințând chiar existența statului, trebuie să pună pe gânduri grele pe fiecare român cu sinceră tragere de inimă către tron, țară și neam.

Impotriva acestei boale sociale, care ca o plagă îngrozitoare și cu o furie nemai pomenită s'a năpustit asupra țării întregi, atingând și molipsind aproape toate straturile claselor sociale și încercând să paralizize și să zădărnicească munca de refacere și consolidare a statului, datorii sântem a lua și a întrebuița cele mai aspre măsuri de combatere și de nimicire ce ni le ofere și poruncește moralitatea și legalitatea.

Solia glorioșului nostru rege care cu cuvintele «*Puneți la o parte certurile, sfârșiți cu desbinările și fiți buni români*» s'a adresat aleșilor națiunii noastre, trebuie să aște vii răsunet în inimile tuturor adevăraților patrioți.

Înțelegând și noi, cetățenii orașului și județului Sibiu, sfatul părintesc al celui dintâi cetățean al României-Mari și pătrunși de adâncă Lui dragoste de părinte al nostru, ne-am întrunit într'o mare adunare publică, sfătuindu-ne asupra mijloacelor și măsurilor, prin care, combătând relele amenințătoare, să ajungem a lucra mai repede și mai cu izbândă la refacerea, orându-irea și consolidarea statului nostru.

Rezultatul consfăturii noastre, concretizat în moțiunea aici alăturată, Vi-l trimit cu rugarea frățească ca să ne urmați pilda, adunându-vă și înțelegându-vă și D Voastră asupra mijloacelor de conlucrare în scopul mai sus amintit.

Părerea neclintită a adunării noastre a fost și este, că cele mai eficace mijloace pentru combaterea și sufocarea relelor din regatul nostru sânt:

1. Munca cinstită;
2. Concentrarea în conducerea statului a celor mai încercate și distinse valori — fără deosebire de culoare politică, — și
3. Crearea opiniei publice prin sprijinul politicii sociale care, scutită de patimile și interesele de partid, să supravegheze și să direagă bunul mers al afacerilor publice, pregătind astfel calea pentru consolidarea și propășirea țării.

Apelez deci, cu toată dragostea frățească, și la Dv., rugându-vă să binevoiți a vă alătura

când e vorba de un aliat, de România?» Acest argument a pus capăt discuției și nimeni n'a mai vorbit de a sfătui România să retrocedeze Dobrogea. Rămâne o chestie îndelung și penibil discutată: *Chestia Bănățului*; căci în această afacere se aflau în litigiu două țări aliate. Dacă se ține seamă că Conferința pusese principiul general al atribuirilor etnografice; dacă se studiază traseurile prezintate în Ianuarie de delegațiunile americană și britanică pentru frontiera Bănățului; dacă se compară aceste traseuri pe de o parte cu traseul propus de Franța și pe de altă parte cu acela care a prevalat în cele din urmă; dacă, în sfârșit se recitesc procesele verbale ale celor douăsprezece sau cincisprezece ședințe consacrate acestei chestiuni, se va constata că Franța a cerut și a obținut în favoarea României, maximum din ceea ce principiile generale adoptate de Conferință permiteau a spera. A daug că, în Iunie și Iulie 1919, eu am fost acela care, ca președinte al comisunii centrale teritoriale, am făcut să se respingă aceste propuneri, amintind tot ce suferise România din partea Ungariei.

și a vă asocia acțiunii de sanare, inițiată de noi, sibienii, convocând și Dv. fruntașii vieții publice și private din orașul și județul Dv. și, aderând direct sau acționând în sensul moțiunii noastre, să facem, cu toții, ca sfatul bunului nostru rege să fie ascultat de întreaga obște, iar glasul Dv. și al nostru să fie auzit de toți românii.

Convins că apelul acesta, adresat Dv. în numele concetățenilor mei sibieni, va afla răsunetul cuvenit și apăsarea dorită, vă rog să binevoiți a primi asigurarea stimei și expresia sentimentelor mele frățești.

Dr. Lazăr Popovici,
inspector de igienă socială.

Moțiunea, în întregime este următoarea:

Moțiune

luată în adunarea dela 16 Ianuar 1921 a cetățenilor orașului și județului Sibiu:

Noi, cetățenii orașului Sibiu și din împrejurimi, întrunindu-ne în ziua de 16 Ianuar 1921, ora 5 p. m. în sala palatului județean pentru a ne consfătuși și a aviza asupra măsurilor, prin care s'ar putea mai repede lucra pentru refacerea și consolidarea țării, după ce am ascultat ideile ce s'au emis din adunare, convinși că exprimăm gândirea și simțământul întregii suflări românești din cuprinsul României-Mari și conduși de apelul făcut de marele Român, glorioșul nostru Rege către toată națiunea: «*puneți la o parte certurile, sfârșiți cu desbinările și fiți buni români*», am hotărât:

1. Facem apel la toți factorii vieții noastre publice, fără deosebire de culoare politică, cari, ridicându-se deasupra intereselor de partid și însufleșiți numai de interesele superioare ale țării, să caute mijloacele cele mai potrivite ca să concenteze toate valorile noastre pentru a conlucra la accelerarea operei de refacere și consolidare a Regatului nostru.

2. Apelăm la toți cetățenii din întreaga Românie-Mare să adereze la această moțiune a noastră și să se adune în jurul flamurei desfășurate în numele muncii cinștite pentru Tron, Țară și Neam.

Dr. Lazăr Popovici, președinte; Ioan Cioran, secretar; Bărbați de încredere: Nicolae Togan, protopop; Dr. Octavian Russu, avocat și fost președinte al conțenciosului administrativ; Dr. Nicolae Vecerde, avocat și fost prefect de județ; Dr. Ioan Bunea, director de liceu; Dr. Gheorghe Măcelar, avocat și jurisconsult județean; Dr. Lucian Borcia, avocat și fost secretar general de resort; Gheorghe Poponea, președintele Reuniunii meseriașilor români din Sibiu; Arsenie Stinghe, subdir. de bancă.

Universitatea săsească

Inițiatorii proiectului de lege, votat de senat, cu privire la alegerea reprezentanței «Universității săsești», au fost senatorii: Dr. I. Beu, Al. Gheție, I. Papp, C. Ardeleanu, V. Gr. Borgovanu, I. Câmpeanu și Pr. Givulescu.

Din expunerea de motive reținem următoarele:

Teritoriile din Transilvania, locuite în parte de poporul săsesc, au avut în cursul veacurilor oarecare autonomie administrativă, dispunând și de avere publică proprie. În jurul administrării acestei averi s'a dat o luptă politică îndelungată și îndârjită, care nu s'a terminat nici prin legea ungară XII din 1876, adusă anume în acest scop.

Averea cu menire exclusiv culturală este proprietatea *tuturor* locuitorilor de pe teritoriul menționat, fără deosebire de limbă și confesi-

Aceste fapte se cunosc la București? Probabil că nu, căci dacă s'ar cunoaște, zvonul absurd la care am făcut aluzie la începutul acestui articol, n'ar fi găsit crezare. E nevoie să amintesc pentru a da toată forța lor constatărilor ce preced, că, fiind plenipotențiar al Franței la Conferință, am prezidat și comisiunea afacerilor române și comisiunea centrală teritorială? Am trăit aceste lungi discuții, ale căror procese verbale au rămas. Am apărut, cu asistența dlui Jules Laroche, ministru plenipotențiar, pas cu pas, tezele române. N'am obținut ce ceream, dar esențialul.

Pentru a judeca rezultatul, trebuie comparat. În materie teritorială România, o știu, a trebuit să consimtă la renunțări parțiale în Transilvania și în Banat. Dar Italia n'a trebuit oare să renunțe la Dalmația, Belgia la Flandra zelandeză și la Limburg, Franța la frontiera ei din 1814 și la crearea unei Renanii independente?

Noua frontieră face din România o mare putere. Fără plebiscit, suveranitatea română e întinsă asupra unor imense teritorii, — pe câtă vreme Polonia a fost supusă consultării locui-

une, și se administrează sub numirea de «*Universitatea săsească*» prin o reprezentanță compusă din președinte, un secretar și 20 membri. Președintele de drept al Universității săsești este prefectul județului Sibiu, cei 20 membri ai reprezentanței se aleg în baza dreptului de vot pentru parlamentul țării în circumscriptii electorale speciale, iar secretarul vine ales din partea reprezentanței. Cum însă dreptul de vot până de curând avea la baza lui un cens urcat, majoritatea populației nu putea influența prin votul său administrarea averii și nici nu se putea împărtăși de beneficiile acesteia în măsură cuvenită.

Legea electorală ungară din anul 1913 lărgind baza dreptului de vot, periclită și influența minorității de pe teritoriul Universității săsești.

Acest motiv a îndemnat guvernul ungar ca, prin articolul de lege ungară XII din 1916, nu numai să prelungească mandatul de expirare la 31 Decembrie 1915, ci să dispună ca pentru alegerea următoare, ce este a se ține la trei luni după încheierea păcii, să aibă drept de vot numai cetățenii introduși în listele electorale din anul 1914.

În situațiunea schimbată, teritoriul menționat aparținând astăzi României și prin decretul-lege Nr. 3621 din 24 August 1919, relativ la organizarea și procedura electorală din Transilvania, introducându-se dreptul de vot universal, egal și direct, credem a fi o nedreptate prea mare față de masa cetățenilor alegători, dacă s'ar mai susține articolul de lege ungară XII din 1916, cu dispozițiunile lui privitoare la dreptul de vot. Legea din 1876 să se respecte și observe fără restricțiuni ulterioare, străine de spiritul ei.

† Vasile Bălan

Înmormântarea regretatului *Vasile Bălan*, paroh în Blașfalău-de-jos, s'a făcut luni în 25 Ianuar, dezvoltându-se în o frumoasă manifestare de stimă din partea românilor din ținutul Bărgăului, al Bistriței și al Năsăudului. Întreg aparatul administrativ, avocați, preoțimea diferitelor confesiuni, corpul profesoral dela Năsăud, preoțimea noastră din tract s'au prezentat la actul înmormântării, condus de protopopul Matei Voileanu, asesor consistorial, cu asistența protopopului tractual Gregoriu Pletos, însoțit de 9 preoți.

Prohodului i-a premers săvârșirea sfintei liturghii, oficiată de numitul asesor consistorial și de preotul dela penitenciarul din Aiud, Rusu. Răspunsurile le-a dat un cor compus din clerici ai seminarului nostru arhiepiscopial din Sibiu sub conducerea profesorului Aurel Popoviciu.

La 11 ore a început prohodul în biserică din parohie și s'a terminat la orele 2 $\frac{1}{2}$.

În cuvântarea sa conducătorul ceremoniei și al ritualelor a scos la iveală în liniamente generale viața răposatului, care a umblat pe căile Domnului. Protopopul Gregoriu Pletos a arătat activitatea răposatului ca preot în corpo-

torilor la Allenstein, Marienwerder, Silezia de sus, și Iugoslavia la Klagenfurt. România poate fi mândră de câștigurile ce, prin curajul soldaților săi și prin înțelepciunea politiceii sale, a știut să le realizeze. Dar, li cerem să nu uite că, spre a le realiza, a găsit sprijinul constant, activ și frățesc al Franței.

În România ca și în Franța: Traiul e scump; toate sânt anevoioase. Cum ar putea să fie altfel după o zguduire fără precedent în istoria lumii, după un război, care a mobilizat în cele două tabere 70 de milioane de oameni, și a culcat la pământ 30 de milioane de răniți și 9 milioane de morți? Dar dificultățile prezentului, consecințele inevitabile ale luptei titanice, nu trebuie să ascundă privirilor marile foloase ale izbănșii. Dacă voim, voi și cu noi, ca aceste foloase să se desvolte, să păstrăm sensul acestei victorii și să nu ne lăsăm să ne «*îndoape craniul*» defetștii păcii. Două date: 1914, 1919. Să ne uităm la hartă, și să alegem.

rașiunile din tract și în comuna sa, ear avocatul Tripon în o cuvântare de rară frumsețe și duiosie a schițat activitatea răposatului în viața națională a românilor din ținut.

Cu adevărată evlavie a ascultat publicul numărös și distins acest prohod timp de peste 3 ore. A făcut onoare institutului corul seminarial.

La dreapta bisericii din Blașfalău-de-sus s'a ridicat o nouă groapă, în care zace rece trupul fără viață al unui om, care a fost în viața sa model de preot, model de părinte iubitor, și bun român.

Dormi lin, cum lin și fără valuri a fost cursul vieții tale, iubite frate Vasile.

Cuvântarea

părintelui asesor consistorial *Matei Voileanu* este următoarea:

Luptă bună m'am luptat,
curgerea o am plinit, credința
o am păzit.

Ep. II. către Timoteiu IV 7.

De 4 zile jalnic sună clopotele dela biserică din comuna aceasta.

Cu inima întristată ne-am adunat noi aici, în acest sfânt lăcaș al Domnului și cu lacrimi în ochi stăm în jurul acestui sicriu, care cuprinde în sine partea pământească din ființa parohului acestei parohii de Dumnezeu binecuvântate.

Mai zăbovim încă puține momente spre a ne lua rămas bun dela ființa nouă iubită, care a fost *Vasile Bălan*.

Trupul îl vom așeza în pământ, spre a se împlini Scriptura: Pământ ești și în pământ te vei întoarce.

Este grea despărțirea aceasta, căci ea este cea de pe urmă, de cea să mai zăbovim puțin iubiților, jalnici ascultători. Să ne mai împrăștiăm în liniamente generale viața fericitului în Domnul iubit frate al nostru. Să vedem ce învățătură putem stabili din viața lui?

Fericita copilărie și-a petrecut-o aici în casa părintească. Părinții lui oameni evlavioși și cu frica lui Dumnezeu, fruntași între fruntașii acestei comune, oameni cu rol de conducere în părțile acestea, în viața poporului românesc din acest ținut cu trecut glorios, părinții au dat creștere aleasă fiului lor.

Înainte de aceasta cu 45 de ani am învățat a-l cunoaște ca student la școlile din Târgul-Murășului, mai târziu ne-am întâlnit în seminarul nostru arhiepiscopial din Sibiu, ca student în teologie.

După absolvirea teologiei tânărul Vasile Bălan s'a pus în serviciul poporului din comuna aceasta ca paroh, pe care l-a păstori neconținut aproape o jumătate de veac până la moartea sa.

La logodnă cuvintele Psalmistului au aflat resunet puternic, în inima tinerului Vasile.

«*Fericiți celce se te tem de Domnul, cari umblă, în căile lui.*»

«*Ostenelele rodurilor tale vei mânca.*»

«*Fericit ești, și bine va fi ție.*»

«*Muerea ta ca o viță rodită în laturile casei tale.*»

«*Fiii tăi, ca niște odrasle tinere de maslin împrejurul mesei tale.*»

«*Eată, așa se va binecuvânta omul celce se teme de Domnul.*» Psalm — 125 1—5.

Cuvintele acestea au aflat resunet puternic în inima tinerului mire, care are să pășască în viață.

Fericit celce se teme de Domnul, care umblă în căile lui.

Zugrăvită viața, zugrăvită fericirea lumească în așa vii culori — a pășit cu încredere, cu credință în luptă.

Și tot atunci un alt glas puternic răsună în inima lui, glas de îmbărbătare, care i-a sguduit întreagă ființă.

«*Că îngerilor săi porunci-va pentru tine ca să te păzească în toate căile tale.*»

«*Pe mâni te vor ridica, ca să nu se împedece de piatră piciorul tău.*»

«*Peste aspidă și vasilisc vei încăleca, și vei călca peste leu și peste bălaur.*» Psalm 90, 11, 13.

Plantată în inima lui frica Domnului, indicate ca cinosură a drumului cărările Domnului, pus sub scutul și conducerea îngerilor Domnului, eu armele acestea înzestrat a pășit în viața tinerul preot Vasile Bălan.

«*Fericit ești și bine va fi ție.*»

Așa i s'a cântat în biserică, și în faptă așa a și fost.

A fost fericit, și i-a mers bine.

Așa s'a binecuvântat, cum i s'a cântat la logodnă, căci s'a temut de Domnul și a umblat în căile lui.

Poporul acesta a fost condus cu râvnă spre cele bune, a fost ținut în iubire strâns de biserică și de școală. A fost condus și crescut în frica lui Dumnezeu.

De aceea răposatul a fost iubit și stimat de poporul acesta, stimat în întreg ținutul.

A luat parte activă în toate corporațiunile bisericești din tractul protopopesc. Autoritatea bisericească a avut în evidență vrednicia preotului Vasile Bălan, în timpul vacanței în scaunul protopopesc i-a încredințat lui administrarea tractului, și l-a ridicat între cei mai distinși preoți ai săi.

Ca slugitor al bisericii Vasile Bălan cu drept cuvânt a putut zice cu Apostolul Neamurilor «*Luptă bună m'am luptat.*»

În viața sa familiară Dumnezeu l-a binecuvântat după cântarea din Psalm: «*Muieria lui ca o viță rodită în laturile casei lui, fiii lui ca niște odrasle tinere de maslin împrejurul mesei lui.*»

«*Eată, așa se va binecuvânta omul, cel ce se teme de Domnul.*»

Preotul Vasile Bălan, știind că zestrea cea mai de mare preț este creșterea bună și învățătura, a dat bună creștere și învățătură fiilor săi.

Și la bătrânețele sale a avut cea mai mare fericire, cea mai deplină mângâiere, ce se poate da unui muritor: și-a văzut pruncii bine crescuți și bine așezați.

Și aici încă se potrivesc cuvintele din cântarea bisericească: *Veselește-te începătorul Păstorilor, împrejurul mesei Tale văzându-ți fiii tăi, purtând stălpări de fapte bune.*

A mai avut o bucurie rezervată numai pentru pușini, pentru cei aleși. A văzut cum biserică a chemat în scaunul de mitropolit pe fiul lui cel mai mare.

«*Eată, așa se va binecuvânta omul cel ce se teme de Domnul.*»

Luptă bună m'am luptat, curgerea o am plinit.

În viața națională a neamului nostru a avut idealurile, speranțele întocmai ca ori care dintre noi, și Dumnezeu l-a învrednicit de a ajuns zilele noastre, a văzut mântuirea neamului, unirea tuturor românilor.

Așa a binecuvântat Domnul pe robul său Vasile, pentru că a umblat în căile lui.

Și în boala sa grea, simțindu-și sfârșitul a putut zice cu apostolul: *Lupta bună m'am luptat, curgerea o am plinit, credința o am păzit.*

«*Eară ce este mai mult, mi s'a dat mie cununa dreptății, care o va da mie Domnul în ziua aceea, judecătorul cel drept, și nu numai mie, ci și tuturor celor ce iubesc arătarea lui.*»

Cuvintele lui din urmă, rostite prin graiul meu, este: binecuvântarea lui asupra iubiților săi.

Și cu acestea ne luăm rămas bun dela Tine, iubite frate Vasile.

Ear ție, Părinte ceresc, ne rugăm cu cântarea bisericească:

«*Odihnește Dumnezeule cu dreptii pe robul tău, și-l așează în raiu, unde celele sfinților tăi Doamne, și dreptii ca luminătorii strălucesc. Pre adormitul robul tău îl odihnește trecându-i lui toate greșelile. Amin.*» Rap.

Concertul meseriașilor

(=) Producțiile artistice, organizate cu îngrijire, dar fără pretențiuni, de Reuniunea socialilor români sibieni, s'au bucurat în toată vremea de simpatii deosebite din partea publicului românesc al orașului.

Succes respectabil a avut și concertul din urmă, dat Sâmbătă seara, în 12 I. c., la Unicum: Sală tixită, programă bună, și multă veselie în dansul ce i-a urmat.

Corul mixt și corul de bărbați, sub dirigența neobosită a dlui *Ion Stancu*, cunoscut și pe scena teatrului, se prezintă destul de arătos, ca număr și ca voci, biruind greutatea împreunată cu executarea compozițiilor mai complicate

și excelând în cântarea pieselor brodate pe motive din popor.

Cântecul Ilenei, doină ardelenescă prinsă în note de T. Brediceanu și tălmăcită în soprana sonor și bine modulată al dnei Marioara Stanciu, a sosit la iveală întreg farmecul poetic al acestui fel de compoziție românească. Aplauzele vii au cerut repetarea cântecului Ilenei.

Mențiune onorabilă merită străduințele orchestrei alcătuite din meseriași și tineri elevi ai liceului din localitate.

Element de mare valoare s'a dovedit din nou, dl *D. Axente* prin iscusite recitări din G. Coșbuc și T. Speranță. Părțile hazlii ale versurilor, spuse cu sublinieri discrete, produceau generală hilaritate. Genul comic pare a fi forța recitatorului.

Producțiile meseriașilor noștri au fost onorate cu prezența dlor generali Boeriu D. Pap, Vlădescu și Florian, a mai multor ofițeri, preoți, profesori și alți intelectuali.

Știrile zilei

Tot nu ne cunoaștem. Cu prilejul desbaterilor în senat asupra proiectului de lege, cu privire la «Universitatea săsească», unul dintre confracții dela București raportează despre: «Universitatea săsească *dela Cluj*... Așteptăm să ne spună, mâne sau poimâne, că universitatea aceasta se compune din mai multe facultăți, și că s'a inaugurat zilele acestea cu mare pompă...

La Răspântii, câteva întrebări conștiinței, este titlul unei interesante broșuri, publicate de cunoscutul scriitor *Ilie Marin* (dl Horia P. Petrescu). Broșura, apărută în Tipografia arhidiecezană, costă 6 Lei.

Dela o țigară. La câțiva kilometri dela gara Brașovului s'a întâmpiat Mercuri seara o groaznică explozie în trenul personal, care plecase spre Teiuș. Un soldat avea un bidon cu benzină, care a luat foc dela o țigară. Explozia a aprins întreg vagonul. Jertfele sânt 3 morți, 10 greu răniți, și câțiva ușor răniți.

Albinărit. Pe lângă resortul de agricultură s'a înființat un serviciu special de apicultură pentru toate ținuturile din Ardeal Bănat, Maramurăș și Crișana, în scopul organizării sistematice a culturii albinelor. Directorul general al acestui serviciu a fost numit dl Konya. Toate ținuturile au fost împărțite în direcțiuni regionale cu reședințele la Mehadia, Cluj, Baia-Mare, Tg. Muraș și Sibiu.

Cinema Apollo, Sibiu, Piața Herman. În 16 Februar: *Abnegațiune*, dramă în 4 acte. În 17 și 18 Februar: *Banii care omoară*, dramă în 4 acte. Inceputul: ora 6½ și 8½ seara.

Poșta redacției

Dlul E. M. în N. S'a publicat, pe larg, în nr. 57, și o notiță în nr. 55 din anul 1920. Altele cu plăcere.

Nr. 445/921

(13) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de cl. I-a *Vinerea*, tractul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat pentru capelani.

2. Jumătate venitele dela altar și jumătate venitele stolari, sau mai bine zis, întregi venitele stolare dela parohienii de sub Nr. casei 239 până la 560 ai parohiei.

3. Câte una măsură (à 20 litri) de cucuruz cu tulei, dela fiecare familie din parohie.

Toate venitele din filia Cujir.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenții cu prealabila încunoștințare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta și celebra. Orăștie, în 12 Ianuar 1921. v.

Oficiul protopopesc gr. or. în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domaș,
protopop.

Nr. 20/1921

(14) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh, în parohia de clasa III-a *Fornădia*, protopresbiteratul Deva, se escrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-și prezenteze cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu prot. în termenul arătat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică respectivă, avizând înaltele oficii protopresbiterale despre aceasta.

Deva, la 12/25 Ian. 1921. Oficiul prot. al Devei.

Dr. Iean Dobre,
protopop.

Nr. 14/1921

(11) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala primară confesională ort. rom. din comuna *Foleag*, protopresbiteratul tractului Sighișoara, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele legale, — întregite de stat.

Cererile să se înainteze, în termenul indicat, instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopopesc, cu îndatorirea ca concurenții să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, 21 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.rom. al tractului Sighișoara, în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 78/920

(9) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. III-a *Măceu* din protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis, iar concurenții — cu prealabila încunoștințare a subsemnatului — se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Hațeg, în 10/23 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.rom. al tractului Hațeg în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu
protopop.

(8) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa a III-a *Varta* cu filia *Valea-lungă* protopresbiteratul Ilie, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții cu prealabila încunoștințare a subscrisului protopresbiter, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Varta, la 16 Ianuarie 1921 st. v.

Silviu Andrica,
paroh pres. comit.

Aron Modre
notar.

Oficiul protopresbiteral ort.rom. al tractului Ila.

Constantin Moldovan
protopop.

A apărut și se găsește de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan

pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Cătră cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul și Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea și investirea. — *Gândiri.* — *Știri și fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolșevismul?* — *Din zilele de mărire*, cu 5 ilustrații. — *Suferința*, poveste din popor. — *Snoave și istorioare:* 1. Binefacerea și Recunoștința. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Așa se poate. 5. Măgarul și alcoolul. 6. Mânzul țiganului. — *Pentru meseriași:* Mesteșugarul cum se cade. — *Pentru economi:* 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I. M. P. — *Soldățești.* — *Versuri:* 1. Scrisoarea fetei, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântec din război, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lăncului, din Zărând, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostășească.* — *Fel de fel:* 1. Credește despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetașului. 6. Impotriva mâniei. 7. Cărțile... 8. Radiul și razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influența. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4. Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea și nutrirea. 7. Nasul roșu. 8. Tusa măgărească. 9. Ingrijirea părului. 10. De ce nu trebuie să bei? 11. Dimineata — oboșală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri:* 1. La Oituz, de Șt. Bălcești. 2. Cățânești, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inimal de G. Coșbuc. 5. Găcitori. — *Scântei.*

În celelalte părți ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet și luni.*

Ilustrațiile: 1. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moșoiu în Sibiu. — Generalul Moșoiu și statul său major trec trupelile în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa și au capturat șase divizii bolșevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu «*Șematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat și părțile anexate din Ungaria, cu «*Evidență*» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catihești și învățători, — și altă ediție, *fără Șematism.*

Prețul: { Ediția cu Șematism 10 Lei } plus porto postal 2 Lei și sunt a se trimite înainte prin mandat postal.

{ „ fără „ 8 Lei }

== Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat ==